

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246439

มาตรการทางกฎหมายเพื่อสร้างสมดุลให้แก่การคุ้มครองเทคโนโลยี
เพื่อการบริหารดิจิทัล

พนมกร สุรัตน์เมธากุล

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2554

มาตรการทางกฎหมายเพื่อสร้างสมดุลให้แก่การคุ้มครองเทคโนโลยี
เพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล

พนมกร สุรัตน์เมธากุล

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

LEGAL MEASURES FOR CREATING BALANCE IN TECHNOLOGY
PROTECTION IN DIGITAL RIGHTS MANAGEMENT

PHANOMKON SURATTANAMETHAKUN

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายเพื่อสร้างสมดุลให้แก่การคุ้มครอง
เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล

ชื่อผู้เขียน นายพนมกร สุรัตน์เมธากุล

สาขาวิชา นิติศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิจิตร ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. ไพจิตร สวัสดิ์สาร

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิพิธ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันศิริ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิจิตร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ไพจิตร สวัสดิ์สาร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุ ตันตสว่าง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสุวรรณค์)

จากสภาพปัญหาข้างต้นผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เพื่อให้สามารถให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันก็ควรมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อลดทอนผลกระทบจากการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีดังกล่าวด้วย ควรเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ให้ครอบคลุมถึงพฤติกรรมการใช้งานลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน และควรกำหนดสถานะของบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตัวให้มีความชัดเจนว่าไม่สามารถตกลงเป็นอย่างอื่นได้

of current provisions affording protection of copyrighted digitalized works.

In addition, the Copyright Act, B.E. 2537 (1994) contains unclear provisions regarding the private use of copyrighted works. As they now stand, they do not fully apply to users of new or innovative forms of copyrighted works. They also cannot be used in adjudicating problems in drawing up equitable contracts in which permission is granted to use the copyrighted works in question.

In view of these problems, the researcher would like to recommend the following: The Copyright Act, B.E. 2537 (1994) should be amended so as to afford protection for the technology used in developing digitalized works in an efficient manner. Moreover, legal measures should be adopted such that the deleterious effects of current protective measures can be lessened. Exceptions should be added regarding copyright infringement after the fashion of current copyright infringement of digitalized materials. Provisions should be unequivocal regarding the use of copyrighted works for private use such that this question is completely separated from other closely connected legal issues involving copyrights on works using digital technology.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวិทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงไปมิได้ ถ้าหากขาดความกรุณาอย่างสูง จากรองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิฑิต และ อาจารย์ ดร. ไพจิตร สวัสดิ์สาร ที่สละเวลามาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการค้นคว้า กฎหมายและเอกสารต่าง ๆ รวมถึงแก้ไขข้อบกพร่องและเสริมความคิดเห็นในมุมมองต่าง ๆ ของกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้อง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันศิริ รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐ สันตสว่าง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสวรรค์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า เข้าร่วมเป็นประธานกรรมการและกรรมการร่วมสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อให้เกิดความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ร้อยโท ดร. ธนพจน เอกโยคยะ ที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดีมาตั้งแต่ต้น ก่อนที่ท่านจะได้เดินทางไปรับตำแหน่งเป็นทูตพาณิชย์ในต่างประเทศ

ท้ายที่สุด หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณประโยชน์ประการใดแล้วผู้ศึกษาขอยกความดีทั้งหมดให้แก่บิดา มารดา น้องสาว ตลอดจนเพื่อนทุกๆ คนที่กรุณาให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาด้วยดีเสมอมา

พนมกร สุรัตน์เมธากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญตาราง.....	(12)
สารบัญภาพประกอบ.....	(13)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
3. สมมติฐานการศึกษา.....	7
4. ขอบเขตการศึกษา.....	8
5. วิธีดำเนินการศึกษา.....	8
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสมดุลให้แก่การคุ้มครอง	
เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล.....	10
1. นิยามศัพท์ของคำว่าเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล.....	10
2. ที่มาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยี	
เพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล.....	13
3. ประเภทและวิธีการทำงานของเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล	18
4. ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล	
ในทางมิชอบ.....	29
5. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสมดุลให้แก่การคุ้มครองเทคโนโลยี	
เพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล.....	32

บทที่	หน้า
6. ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ.....	35
7. แนวคิดเกี่ยวกับผู้ใช้งานลิขสิทธิ์.....	45
8. แนวคิดเกี่ยวกับหลักเสรีภาพในการทำสัญญา.....	51
3 กฎหมายเกี่ยวกับการสร้างสมดุลให้แก่การคุ้มครองเทคโนโลยี เพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล.....	55
1. สนธิสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการสร้างสมดุลให้แก่ การคุ้มครองเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล.....	55
1.1 ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights--TRIPS).....	56
1.2 สนธิสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty).....	60
2. กฎหมายลิขสิทธิ์ของต่างประเทศเกี่ยวกับการสร้างสมดุลให้แก่ การคุ้มครองเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล.....	69
2.1 กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	69
2.2 กฎหมายลิขสิทธิ์ของสหภาพยุโรป.....	84
2.3 กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศออสเตรเลีย.....	98
3. กฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับการสร้างสมดุลให้แก่ การคุ้มครองเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล.....	109
3.1 การให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล....	109
3.2 มาตรการลดทอนผลกระทบจากการใช้มาตรการ ทางเทคโนโลยีในทางมิชอบ.....	119
3.3 สิทธิของผู้ใช้งานลิขสิทธิ์.....	120
3.4 การทำสัญญายกเว้นหลักการใช้ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว.....	122

บทที่	หน้า
4 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเพื่อสร้างสมดุลให้แก่ การคุ้มครองเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล	132
1. ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหาร สิทธิดิจิทัล	132
2. ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้ใช้งานลิขสิทธิ์.....	157
3. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการลดทอนผลกระทบจากการใช้มาตรการ ทางเทคโนโลยีในทางมิชอบ.....	158
4. ปัญหาการทำสัญญาขเว้นหลักการใช้ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว....	183
5. วิเคราะห์ผลกระทบจากการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อ การบริหารสิทธิดิจิทัลภายใต้กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน....	188
5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	192
1. บทสรุป	192
2. ข้อเสนอแนะ.....	195
บรรณานุกรม.....	201
ประวัติผู้ศึกษา	210

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ขอบเขตการคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีภายใต้สนธิสัญญา อินเทอร์เน็ตขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก	66
2 ขอบเขตการคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีภายใต้กฎหมาย DMCA	72
3 ขอบเขตการคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีภายใต้กฎหมาย EUCD	87
4 ขอบเขตการคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ ของประเทศออสเตรเลีย	102
5 ขอบเขตการคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีภายใต้พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550	115
6 ขอบเขตการคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีภายใต้ ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์	118
7 เปรียบเทียบมาตรการทางเทคโนโลยีที่ได้รับความคุ้มครอง	135
8 เปรียบเทียบการกระทำต่อมาตรการทางเทคโนโลยีที่เป็นการต้องห้าม.....	144

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 ประเภทของเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล.....	12
2 การจำแนกประเภทและชนิดของเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล ...	19
3 การเข้ารหัสและถอดรหัสข้อมูล	20
4 ขั้นตอนการทำงานของเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล	26
5 ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลในทางมิชอบ	29
6 ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมาย เศรษฐกิจ การเมือง และการพัฒนา	34
7 วิธีการผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ในเวทีระหว่างประเทศ ของประเศสหรัฐ	41
8 ทศนะคติผู้ใช้งานชาวอเมริกันเกี่ยวกับการใช้งานสื่อดิจิทัลแต่ละประเภท	48
9 ประเภทของการใช้ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว.....	49
10 มาตรการลดทอนผลกระทบจากการใช้มาตรการทางเทคโนโลยี โดยมิชอบ	176
11 ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรการลดทอนผลกระทบจากการใช้มาตรการ ทางเทคโนโลยีในทางมิชอบประเภทต่าง ๆ.....	180